

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum epicheia sit virtus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

ca. 1. non
mul. post
prin. 10 5

mul multa peccata. Vnde & tales prodigi sunt peiores, vt dicitur in * 4. Ethic. Quodd autem illiberalis, siue avarus abstineat ab accipiendis alienis, etsi in se laudabile videatur; tamen ex causa propter quam facit, vituperabile est: dum ideò non vult ab alijs accipere, ne cogatur alijs dare.

Ad tertium dicendum, quod omnia vitia prudentiz opponuntur, sicut & omnes virtutes à prudentia diriguntur. Et ideò vitium ex hoc ipso quod opponitur soli prudentiæ, leuius reputatur.

QVÆST. CXX.

De epijkia, seu aequitate, in duos articulos diuisa.

D Einde considerandum est de epijkia.

¶ Circa quam quærentur duo.

¶ Primo, vtum epijkia sit virtus?

¶ Secundo, vtum sit pars iustitiæ?

ARTIC. I.

Vtrum epijkia sit virtus?

607
instr. qu.
128. a. 1.
ad 6. et 3
d. 17. a. 4
cor. fin. et
5. Eth. le.
29.
* c. 31. nò
remoti, à
fin. 10. 1.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod epijkia non sit virtus. Nulla enim virtus aufert aliam virtutem. Sed epijkia aufert aliam virtutem: quia & tollit id quod iustum est secundum legem, & opponi videtur seueritati. Ergo epijkia non est virtus.

¶ 2 Præterea, Augustinus dicit * in libro de vera religione, In istis temporalibus legibus, quamquam de his homines iudicent, cum eas instituunt; tamen cum fuerint institutæ, & firmatæ, non licebit iudici de ipsis iudicare, sed secundum ipsas. Sed epijkia videtur iudicare de lege, quando eam æstimat non esse seruandam in aliquo casu. Ergo epijkia magis est vitium, quàm virtus.

¶ 3 Præterea, Ad epijkiam videtur pertinere, vt attendat ad intentionem legislatoris, vt Philosophus dicit in 5. * Ethic. Sed interpretari intentionem legislatoris, ad solum principem pertinet. Vnde Imperator dicit † in Codice de Legibus, & constitutionibus princip. Inter æquitatem, iusque, interpositam inter-

c. 10. 10. 5
† li. 1. 1. tit.
17. c. 7. in
ter æqui-
tatem.

interpretationem nobis solis, & oportet, & licet inspicere. Ergo actus epijkie non est licitus. Ergo epijkia non est virtus.

SED contra est, quod Philosophus in 5. † Ethic. ponit eam virtutem.

† cap. 10.
10. 5.

1. 2. 9. 25.
ar. 6.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est, cū de legibus ageretur: quia humani actus de quibus leges dantur, in singularibus contingentibus consistunt, quæ infinitis modis variari possunt, non fuit possibile aliquam regulam legis institui, quæ in nullo casu deficeret. Sed legislatores attendunt ad id quod in pluribus accidit, secundum hoc legem ferentes: quam tamen in aliquibus casibus seruare est contra æqualitatem iustitiæ, & contra commune bonum, quod lex intendit. Sicut lex instituit, quod deposita reddantur: quia hoc, vt in pluribus, iustum est. Contin- git tamen aliquando esse nociuum: puta, si furiosus deposuit gladium, & eum reposcat, dum est in furia. Vel si aliquis reposcat depositum ad patriæ impugnationem. In his ergo & similibus casibus, malum est sequi legem positam: bonum autem est prætermittis ver- bis legis, sequi id quod poscit iustitiæ ratio, & com- munis utilitas. Et ad hoc ordinatur epijkia, quæ apud nos dicitur equitas. Vnde patet quod epijkia est virtus.

Ad primum ergo dicendum, quod epijkia non deserit iustum simpliciter, sed iustum, quod est lege determinatum. Nec etiam opponitur seueritati, quæ sequitur veritatem * legis, in quibus oportet. Sequi autem verba legis, in quibus non oportet, vitiosum est. Vnde dicitur * in codice de legibus, & constit. Princ. Non dubium est in legem committere eum qui verbis legis amplexus, contra legislatoris nititur voluntatem.

* Alias,
verba.
* lib. 9.
tit. cit. in
arg. 6. No
dubium est.

Ad secundum dicendum, quod ille de lege iudicat, qui dicit eam non esse benè positam. Qui verò dicit verba legis non esse in hoc casu seruanda, non iudicat de lege, sed de aliquo particulari negotio quod occurrit.

Sec. Sec. Vol. ij.

Y u Ad

Ad tertium dicendum, quod interpretatio locum habet in dubijs, in quibus non licet absque determinatione principis à verbis legis recedere. Sed in manifestis non est opus interpretatione, sed executione.

ARTIC. II.

Vtrum epikia sit pars iustitia?

608
Sup. 4. 80
ar. unico
ad 5. et 3
dis. 33. 9.
3 ar. 49.
5. con. 6
ad 5. 6
5. Ethic.
le. 16.
* 4. 58. a.
5. 6. 7.

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod epikia non sit pars iustitiæ. Ut enim ex supra dictis patet*, duplex est iustitia: vna particularis, alia legalis. Sed epikia non est pars iustitiæ particularis: quia se extendit ad omnes virtutes, sicut & iustitia legalis. Similiter etiam non est pars iustitiæ legalis: quia operatur præter id quod lege positum est. Ergo videtur, quod epikia non sit pars iustitiæ.

¶ 2 Præterea, Virtus principalior non assignatur virtuti minus principali ut pars. Cardinalibus enim virtutibus quasi principalibus, assignantur secundariæ virtutes ut partes. Sed epikia videtur esse principalior virtus quam iustitia, ut ipsum nomen sonat: dicitur enim ab epi, quod est supra, & dikaiion quod est iustum. Ergo epikia non est pars iustitiæ.

¶ 3 Præterea, videtur quod epikia sit idem quod modestia. Nam ubi Apostolus ad Philip. 4. dicit, Modestia vestra nota sit omnibus hominibus: in Græco habetur, epikia. Sed secundum Tullium*, modestia est pars temperantiæ. Ergo epikia non est pars iustitiæ.

* lib. 2. de
Inuent. 7
sol. 4. an-
so p. lib.
7. c. 10. 2
ma. 10. 5.
* quas. 48

Sed contra est, quod Philosophus† dicit in 5. Ethic. quod epikia est quoddam iustum.

RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est*, virtus aliqua triplicem habet partem, scilicet partem subiectiuam, partem integram, & partem potentialem. Pars autem subiectiuam est, de qua essentialiter prædicatur totum, & est minus. Quod quidem contingit dupliciter. Quandoque enim aliquid prædicatur de pluribus secundum vnam rationem: sicut animal de equo & boue. Quandoque autem prædicatur secundum prius, & posterius: sicut